

Streszczenie

Postawy konsumentów wobec dobrostanu zwierząt hodowlanych jako determinanta rozwoju dobrowolnych systemów znakowania żywności

Celem pracy było ustalenie czy i w jaki sposób postawy konsumentów wobec dobrostanu zwierząt gospodarskich mogą determinować rozwój dobrowolnych systemów znakowania żywności. Na podstawie przeglądu literatury naukowej, aktów prawnych oraz oficjalnych dokumentów instytucji UE dotyczących dobrostanu zwierząt gospodarskich przedstawiono najważniejsze koncepcje i teorie naukowe pojęcia „dobrostan zwierząt”, ocenę normatywną i funkcjonowanie systemu prawa unijnego dotyczącego dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz definicję „wysokich standardów dobrostanu zwierząt gospodarskich”. Ponadto na podstawie przeglądu piśmiennictwa omówione zostały czynniki wpływające na postawy wobec dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz zdefiniowane i scharakteryzowane dobrowolne systemy znakowania żywności informacją o dobrostanie zwierząt gospodarskich.

Przeprowadzone zostały dwa badania, jakościowe na grupie młodych Polaków oraz badanie ilościowe na próbie reprezentatywnej. Obejmowały one zagadnienia postaw wobec dobrostanu zwierząt gospodarskich, poziom wiedzy subiektywnej i obiektywnej na ten temat, opinie i przekonania dotyczące zagadnień związanych z dobrostanem zwierząt gospodarskich, a także preferencje wobec oznaczenia informującego konsumentów o dobrostanie umieszczanego na produktach żywnościowych. W badaniu ilościowym uwzględniono również skłonność do zapłaty wyższej ceny za żywność pochodzącą od zwierząt utrzymywanych w wysokim dobrostanie oraz intencję zakupu produktów żywnościowych z informacją o dobrostanie zwierząt gospodarskich.

Analiza wyników badań wskazuje, że zdaniem respondentów umieszczenie oznaczeń informujących o dobrostanie zwierząt gospodarskich jest potrzebne, a preferowane jest oznaczenie wspólne dla wszystkich krajów UE, obejmujące swoim zakresem wszystkie gatunki zwierząt gospodarskich oraz wyglądem odwołujące się do utrzymywania zwierząt w jak najbardziej naturalnych warunkach. Jako podmioty gwarantujące wiarygodność informacji o dobrostanie zwierząt gospodarskich oraz oznaczenia informującego o jego poziomie wskazano organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną zwierząt, naukowców oraz instytucje publiczne.

Na podstawie zebranego materiału badawczego zostało także stwierdzone, że dobrostan zwierząt gospodarskich jest ważny dla uczestników badań, chociaż ich wiedza na ten temat pozostaje na niskim poziomie. Mniej niż połowa respondentów jest chętna zapłacić więcej za żywność pochodzącą od zwierząt utrzymywanych w wysokim dobrostanie, a skłonność do zakupu żywności z oznaczeniem informującym o dobrostanie zwierząt gospodarskich najczęściej wyraziły osoby, które wysoko oceniają swój poziom wiedzy na ten temat w porównaniu do wiedzy rówieśników, chcą wiedzieć więcej o dobrostanie oraz uważają, że oznaczenie informujące o nim jest potrzebne. Na podstawie uzyskanych wyników badań oraz przeglądu literatury została zaproponowana lista rekomendacji dotyczących tworzenia dobrowolnych systemów znakowania żywności informacją o dobrostanie zwierząt gospodarskich.

Słowa kluczowe: dobrostan zwierząt gospodarskich, postawy konsumentów, żywność pochodzenia zwierzęcego, dobrowolne systemy znakowania żywności, skłonność do zapłaty wyższej ceny za żywność z informacją potwierdzającą wysoki poziom dobrostanu zwierząt gospodarskich

Summary

Consumer attitudes towards the farm animal welfare as a determinant in the development of voluntary food labelling systems

Modern consumers manifest increasingly complex expectations towards food of animal origin

The aim of the study was to determine whether and how consumer attitudes towards farm animal welfare can determine the development of voluntary food labelling systems. The most important scientific concepts and theories of the concept of "animal welfare", an assessment of the normative scope and functioning of the EU legal system on farm animal welfare and a definition of "high standards of farm animal welfare" were presented based on a review of scientific literature, legal acts and official documents of EU institutions on farm animal welfare. The literature review also included factors influencing attitudes towards farm animal welfare and the definition and characterization of voluntary food labelling systems with information on farm animal welfare.

Two studies were conducted, a qualitative one on a group of young Poles and a quantitative one on a representative sample. They concerned attitudes towards the farm animal welfare, the level of subjective and objective knowledge on the subject, opinions and beliefs regarding issues related to the welfare of farm animals, as well as preferences for markings placed on food products informing consumers about the farm animal welfare. The willingness to pay a higher price for food from animals kept in high welfare conditions and the intention to buy food products with information about the welfare of farm animals were also verified in a quantitative study.

The analysis of the research results indicates that, in the opinion of the respondents, placing labels informing about the farm animal welfare is necessary, and a label common to all EU countries is preferred, covering all species of farm animals and referring in its appearance to keeping animals in the most natural conditions. Non-governmental organizations dealing with animal protection, scientists and public institutions were indicated as entities guaranteeing the credibility of information about the welfare of farm animals, as well as labels informing about it.

Based on the collected research material, it was also found that the welfare of farm animals is important to the study participants, although their knowledge of this subject remains at a low level. Less than half of the respondents would like to pay more for food from animals raised in high welfare conditions, and the willingness to buy food with a label informing about the farm animal welfare was most often expressed by people who highly assess their level of knowledge on this subject in comparison to their peers, want to know more about welfare and believe that a label informing about it is necessary. Based on the obtained research results and a review of the literature, a list of recommendations was proposed for the establishment of voluntary food labelling systems providing information on farm animal welfare.

Keywords: farm animal welfare, consumer attitudes, food of animal origin, voluntary food labelling systems, willingness to pay a higher price for food with information confirming a high level of farm animal welfare